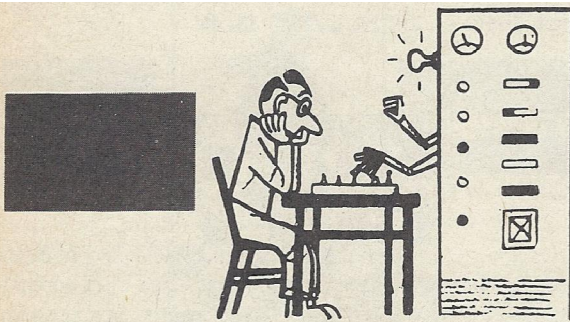

Schakend Nederland (1980) Prof. dr. H.J. van den Herik Chess Challenger eerste wereldkampioen bij microcomputers

Chess Challenger eerste wereldkampioen bij microcomputers.

Tijdens de derde "Personal Computing on World" tentoonstelling, die van 4-6 september in het Cunard International Hotel in Londen werd gehouden, vond voor de eerste maal een treffen tussen micro schaakcomputers plaats, met als inzet de wereldtitel. De FIDE had er zijn auspiciën aan verleend.

Gedurende de vorige tentoonstellingen waren er ook al eens wedstrijden voor micro's geweest (1978 gewonnen door Mike, 1979 door Sargon 2.0), maar nu ging het er echt om.

Nederland was vertegenwoordigd door Wim Rens (Dordrecht), die het programma Gambiet '80 ontwikkeld heeft in samenwerking met Microtrend. Peter van Diepen moest de uitnodiging, die hij voor zijn micro programma IGM ontvangen had, helaas afslaan, aangezien hij bij de voorbereiding moeilijkheden met de hardware gehad had en zodoende niet gereed gekomen was.

Commercieel

De strijd ontwikkelde zich al snel tot een echte fabrieksstrijd. De firma Fidelity (USA) kwam met een geheel nieuwe versie van Chess Challenger voor de dag. Programmeur Ron Nelson en zijn groep hadden dit heel lang voorbereid. Men kan aannemen dat deze

computerschaak

versie op de markt gebracht wordt als de oude exemplaren uitverkocht zijn. Maar dit programma is dan ook al behoorlijk sterk.

Aan de andere kant was daar Applied Concepts Marketing Inc., dat maar liefst met 4 programma's, allemaal iets verschillend, had ingeschreven. Dat waren Boris Experimental, Sargon 2.5 in Auto Response Board, Modular Game System 2.5 en Sargon 2.0.

De Boris Experimental was pas vlak voor het kampioenschap begon, gearriveerd op de Londense luchthaven en in ijltempo naar de toernooizaal gebracht. Tien minuten voor het kampioenschap begon, stond hij voor het eerst zachtjes op zijn plaats te neuriën.

Spelverloop

In de 3e ronde troffen deze micro-giganten elkaar. Beide programma's stonden op 2 uit 2. Achteraf bleek dat deze partij van beslissend belang geweest is voor de afloop van het toernooi: Chess Challenger won uiteindelijk - de partij ziet u hieronder -, en scoorde tenslotte 5 uit 5. Boris Experimental won de twee overige partijen eveneens (4 uit 5). Het programma Gambiet '80 verloor in de eerste ronde een hele lange partij (76 zetten) van Modular Game System 2.5 (bij ons bekend als Sargon 2.5).

In de tweede ronde walste Gambiet '80 over het voor dit toernooi veel te zwakke programma Albatross heen. Dat Albatross toch nog twee punten haalde, kwam doordat Sargon 2.0 in de eerste ronde door de vlag ging (tijd verkeerd afgesteld) en K. Chess IV met hardware moeilijkheden kampte. Voor de aardigheid even de zet-

**Schakend Nederland - oktober 1980
Prof. dr. H.J. van den Herik:
Chess Challenger eerste wereldkampioen bij microcomputers**

ten (bedenk wel hoe moeilijk het is om een goed schaakprogramma te ontwikkelen).

Wit: Albatross (Eng.)

Zwart: Gambiet '80 (Ned.)

1. e4 Pf6 2. Pc3 d5 3. cxd5 Pxd5 4. e4 Pxc3 5. Df3? Pxa2 (Pa4) 6. d4? Pxe1 7. Txc1 Dxd4 8. Txc7 Pc6 9. Txc8† Txc8 10. Dg4 e6 11. b3 Lb4† 12. Ke2 Dd2† 13. Kf3 Pe5† 14. Kg3 Pxd4 15. Lb5† Ke7 16. Kxd4 Dxf2 17. Ph3 h5† 18. Kg5 Df6 mat.

Gambiet '80 eindigde tenslotte met 5 punten op een gedeelde derde plaats, een knappe prestatie.

Spelregels

Er waren 14 deelnemende programma's en er werden 5 ronden gespeeld volgens het Zwitserse systeem. Twee keer twee ronden op één dag en de laatste op zaterdag. Tijdens de partij mocht er niets aan het programma veranderd worden. Het speeltempo bedroeg 30 zetten per uur.

Het deelnemersveld was verdeeld in twee groepen, de commerciële computers en de "private entries". Voor de hoogste "private entry" was een speciale non-commerciële prijs; gedooeld gewonnen door Mike 3.0 en Rook 4.0. Met deze verdeling was er ook een duidelijk verschil in speelsterkte te zien. De programma's die eindigden op de plaatsen 10-14 waren echt zwak, of vol met fouten, die op ongelukkige momenten te voorschijn kwamen.

Chess Challenger en Boris Experimental staken er duidelijk boven uit. Een algemene zwakte was de behandeling van het eindspel. Daar kreeg je soms tranen van in je ogen. Dame + pion meer en dan eeuwig schaak geven. Het kwam zelfs twee keer voor.

Partijmateriaal

De partijen van de sterkste programma's hadden toch over het algemeen genomen een behoorlijk niveau, dat wil zeggen dat er normale stellingen op het bord kwamen. U kunt dat zelf nagaan door even een briefje te sturen naar: Microtrend International b.v., Postbus 71012, 1008 BA Amsterdam. Alle partijen van het toernooi worden u dan kosteloos toegezonden.

De wereldkampioen uitgedaagd

Misschien komt het door de naam Chess "Challenger", die niet geschikt lijkt voor een wereldkampioen. Hoe dan ook, Applied Concepts daagde onmiddellijk na het kampioenschap Fidelity uit voor een match tussen hun producten: "The best of three", waarbij de toernooipartij zou meetellen. Nadat de directeur van Applied Concepts uit bed gebeld was voor toestemming, werd er een toegift match gespeeld met als inzet £2500,- (± fl. 11.500,-). Ongelooflijk, keiharde business, zenuwen alom, alleen de computers bleven rustig! De big

boss van Fidelity, Sid Samole, voerde zelf de zetten uit, die het programma hem voorzegde. Toen het 1-1 werd, steeg de spanning helemaal ten top. Enfin, Chess Challenger toonde zich een waardig wereldkampioen door tenslotte toch met 2-1 te winnen.

Dat was jammer voor de ICCA (International Computer Chess Association), want Sid Samole stopte het geld gewoon in zijn zak, terwijl Applied Concepts het bij winst aan de ICCA toegezegd had.

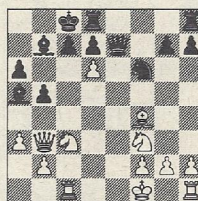
Wit: Chess Challenger (USA)

Zwart: Boris Experimental (USA)

Londen, 5 september 1980, 30 zetten per uur.

Spaans, 3de ronde WK micro computers.

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 a6 4. La4 b5 5. Lb3 Lc5 6. c3 Pf6 7. d4 exd4 8. e5 De7 9. cxd4 Lb4† 10. Kf1! Pg8 11. Lf4 Pa5 12. a3 Pxb3 13. Dxb3 La5 14. Pc3 Lb7 15. d5! 0-0-0 16. Tc1 f6 17. exf6 (zeer sterk was ook direkt 17. d6) 17. Pxf6 18. d6!

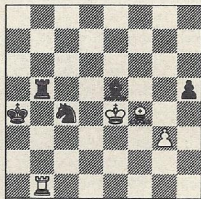
De dreigingen zijn verschrikkelijk, wit staat hier dan ook totaal gewonnen, maar er gaat iets mis.

18. De6 19. Dxe6 dxe6 20. dxc7?

Bijzonder spijtig voor deze door wit zeer sterk opgezette partij. Winnend was 20. Pe5 Txd6 21. Pf7 Td4 22. Le5. Wit doet er vaak goed aan de spanning te handhaven, zie ook opmerking bij de 17de zet.

20. Td7 21. Pg5 (het konsekwente vervolg van een totaal verkeerd plan, zoals straks blijkt, de pointe lag helaas achter de horizon) 21. Te8 22. Te1 h6 23. Pxe6?? Tde7 24. b4 Lb6 25. a4 Txe6 26. Txe6 Txe6 (nu staat zwart huizenhoog gewonnen, maar zie wat er gebeurt) 27. axb5 axb5 28. Le3 (28. Pxb5? La6) Lxc7 29. Ld4 Lc6 30. f3 Ld6 31. Pa2 Ld5 32. Pc3 Lc4† 33. Kf2 Lxb4 34. Tb1 Ld6 35. Pxb5 Lxh2 36. Pc3 Ld6 37. g3 Kd7 38. f4 g6 39. Kf3 Pd5 40. Pe4 Le7 41. Tb7† Kc6 42. Tb2 h5 43. Tc2 Kb5 44. Tb2† Lh4 45. Le5 Ld3 46. Pd6† Kc5 47. Tb3 Lc2 48. Pb7† Kb6 49. Tb2 Tc6 50. Pd6 Ld1† 51. Ke4 Kc5 52. f5 Pc3† 53. Kd3 gxf5 54. Pxf5 Pd5 55. Ld4† Kb5 56. Le5 Kc5 57. Ld4† Kb5 58. Le5 Ka4 (het programma vermijdt herhaling van zetten) 59. Ta2† La3 60. Kd4 Pc3 61. Ta1 Pb5† 62. Ke3 Lc2 63. Kf4 Tc4† 64. Kg5 Tg4† 65. Kf6 Tc4 66. Kg5 Tg4† 67. Kf6 Kb3 (opnieuw wordt herhaling vermeden) 68. Th1 Lxf5 69. Kxf5 Pd6† 70.

Ke6 Tg6† 71. Kd5 Pc4 72. Lf4 Tb6 73. Ke4 Tb5 74. Td1 Lb2 75. Te1 Le5 76. Tb1† Lb2 77. Te1 Le5 78. Tb1† Ka4??

In zijn streven driemaal dezelfde stelling te vermijden, doet zwart deze zet (opdracht van het programma). Maar met deze zet wordt de winst weggegeven en remise zou nu de meest natuurlijke uitslag zijn. Er gebeuren echter gekke dingen, waarbij de computerprogramma's elkaar als 't ware aftroeven en overtroeven. 79. Txb5 Lxf4! (stelt de remise veilig, maar wit probeert nog wat) 80. Tc5 Kb4?? (na 80., Lxg3 is het remise) 81. Txc4† Kxc4 82. Kxf4 Kd5 83. Kg5 Ke4 84. Kxb5 Kf5 85. g4† Ke4 86. g5 Kf5 87. g6 Ke6 88. Kh6 Kf6 89. g7 Kf7 90. Kh7 Ke6 91. g8(D)† Ke5 92. Kg6 Ke4 93. Dc4† Ke5 94. Kg5 Kd6 95. Kf6 Kd7 96. Dc5 Kd8 97. Ke6 Ke8 98. Dc7 mat.

Jaap van den Herik

Schakend Nederland - oktober 1980

Prof. dr. H.J. van den Herik:

Chess Challenger eerste wereldkampioen bij microcomputers